

YAŞAM BOYU ÖĞRENME MERKEZLERİNDE ÇALIŞAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENEN ÖRGÜT ALGISI¹

LEARNING ORGANISATION PERCEPTION OF THE PRIMARY SCHOOL TEACHERS WORKING AT LIFE LONG LEARNING CENTERS

Akif GÜNER

Milli Eğitim Bakanlığı, Tuzla Halk Eğitimi Merkezi, Müdür Yardımcısı, İstanbul/Türkiye
ORCID: 0000-0002-7447-57-41

Zeynep GÜNER

Milli Eğitim Bakanlığı, Tuzla Halk Eğitimi Merkezi, Öğretmen, İstanbul/Türkiye
ORCID: 0000-0001-7129-7778

Reference Güner, A. & Güner, Z. (2020). “Yaşam Boyu Öğrenme Merkezlerinde Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenen Örgüt Algısı”, Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:5, Issue:16; pp:410-423.

ÖZET

Sistemler bütünleşmiş değil ise öğrenme veya paylaşma platformu yoktur. Öğrenen okul için çalışanlar arası koordinasyonun sağlanması yararlı olabilir. İnsanların kendini özgür hissettiği ortamlarda daha yaratıcı olma eğilimindedirler. Çalışma ortamında güven duygusu, kurum kültürünün analizi, çalışanların desteklenmesi ve insan kaynakları politikaları aracılığıyla oluşturulabilir. İletişim mekanizmaları ve araçları da nasıl, nerede ve neyin paylaşıldığını ve tartışılacağını belirleyebilir. Öğrenme için iletişimin güçlendirilmesi yararlı olabilir. Bu çalışmada; yaşam boyu öğrenme merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt algısı belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni 2017-2018 eğitim öğretim yılında İstanbul’da bulunan halk eğitim merkezinde çalışan sınıf öğretmenleri evreninde araştırmaya katılan 288 öğretmen örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak amacıyla “Öğrenen Okul Ölçeği” (Subaşı, 2010) ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Verilerin analizinde Mann Whitney u testi, t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırma bulguları erkek sınıf öğretmenlerinin öğrenen okul ölçeği puanlarının kadın sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. 51 yaş ve üzeri olan grup ile tüm gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ve 51 yaş ve üzeri olan grubun en düşük öğrenen okul ölçeği puanlarına sahip olduğu görülmüştür. En yüksek öğrenen okul ölçeği puanının ise 30-40 arasındaki grubun olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin öğrenen okul ölçeği puanlarında grupların aritmetik ortalamaları arasında kişisel hakimiyet alt boyutu dışında toplam ölçek ile diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Anlamlı farklılık olduğu kişisel hakimiyet alt boyutunda lisans mezunları yüksek lisans mezunlarına göre daha yüksek öğrenen okul ölçeği puanına sahip olduğu görülmüştür. 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanların en düşük öğrenen okul ölçeği puanlarına sahip olduğu görülmüştür. En yüksek öğrenen okul ölçeği puanının ise 11-15 yıl arasında kıdeme sahip olan grubun olduğu tespit edilmiştir. 0-5 yıl kıdeme sahip olanlar ile 6-10 yıl ve 11-15 yıl kıdeme sahip olanlar arasında olduğu 0-5 yıl kıdeme sahip olanların en düşük öğrenen okul ölçeği puanlarına sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar bağlamında öğrenen bir örgütte iletişim ve koordinasyon önemli olduğu ve yaşam boyu öğrenme merkezlerinde öğretmenler arası iletişimin sağlanması açısından düzenli toplantıların yapılması insanların işlerini yapabilmeleri için kullanılan genel pratik yöntemlerin bu toplantılarda aktarılması yararlı olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, Örgüt, Öğrenen Örgüt, Yaşam Boyu Öğrenme, Yaşam Boyu Öğrenme Merkezi

ABSTRACT

If the systems are not integrated, there is no learning or sharing platform. It may be useful to provide inter-employee coordination for the learning school. People tend to be more creative in environments where they feel free. Human resources policies can create Confidence in working environment, analysis of corporate culture, support of employees. Communication mechanisms and tools can also determine how, where and what is shared and discussed. It may be helpful to strengthen communication for learning. The purpose of this study was to determine learning perception of primary teachers working in lifelong learning centers. The screening model was used in this study. The study sample consisted of 288 teachers, attending the working- primary teachers at public education in Istanbul in 2017-2018. Data collection instruments used in the study was “Learning School Scale Form (Subaşı, 2010) and “Personal Information Form”. Mann Whitney u test, t test and one-way analysis of variance were used to analyze the data. It was found that the learner school scale scores of the male primary teachers were higher than the female classroom teachers. Results of

¹ Bu çalışma “Yaşam Boyu Öğrenme Merkezlerinde Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenen Örgüt Algısı” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Learner School Scale analysis revealed that the 51 age and over have significantly explained with all other groups and the 51-year-old and over group had the lowest learning school scale scores. It was found that the highest school scale scores were between 30-40 ages. A diversity dominant individual lower dimension and total scale could not be significant differences. Moreover, it is not significant differences between Undergraduate degrees and master degrees. It was observed that those who have 16 years or more had the lowest "Learner School Scale". It was determined that the highest learning school scale score was between the ages of 11-15 years. It has been observed that those who have 0-5 year's seniority and 6-10 years and 11-15 years seniority have the lowest learning school scale scores. In the context of these results, communication and coordination in a learning organization is important. It may be helpful to conduct regular meetings in order to ensure inter-teacher communication in Lifelong learning centers to extract useful general practical methods.

Keywords: Learning, Organization, Learning Organization, Lifelong Learning, Lifelong Learning Center

1. GİRİŞ

Yaşam boyu öğrenme tüm dünyada büyük ilgi görmeye başlamış ve yeni bin yılda insanların aradığı bir unsur haline gelmiştir. Gün geçtikçe artan yeni bilgiden dolayı öğrenmenin sürekliliği giderek zorlaşmaktadır. Günümüzde bilgi toplumunda gereken yeterlik, daha önceki yıllara göre çok daha hızlı bir şekilde artan bilgileri takip edebilme ve bu bilgileri daha etkili bir şekilde kullanabilme yeteneğini geliştirmektir (Demirel, 2009, s. 133). Eğitim sisteminde nitelikli eğitimciler yetiştirmeden önce, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi gereklidir (Erol, 2019). Böylece toplumun tüm kesimleri eğitim olanaklarından faydalanma imkanına sahip olacaktır. Örgün eğitim sisteminden yararlanamayanların eğitimsiz kalma riski, ülkelerin kendi eğitim sistemlerini sorgulama ve yeniden yapılandırma sürecini hızlandırmıştır. 1970'li yıllarda itibaren okul ve okul dışı eğitimi hayat boyu eğitim kavramı içinde bütünleştirme ve eğitim fırsatlarının eğitimin her düzeyinde, hiç okula gitmemiş ya da herhangi bir düzeyinden ayrılmış olan yetişkin nüfusa ulaştırılma çabaları, kurumların yapılarında yeniden düzenleme arayışlarını yoğunlaştırmıştır. Yapılan tüm yargı, değerlendirme eleştirilerde, örgün eğitimin bireylere hayatı boyunca ihtiyaç duyacakları bilgi ve beceriyi kazandırmaya yeterli olmayacağı görüşünde birleşmiştir (Yıldırım, 2009). Öğrenmeyi öğrenme, birçok bağlamda bilgi toplumunun başarısında olması gerekli becerilerin arasındadır. Öğrenmek başarının anahtarıdır. Bunun ilk adımı öğrenmeyi öğrenmeden geçmektedir. Bu sebepten gerek örgün eğitimde gerekse yaygın eğitimde öğrenmeyi öğrenme becerisi kazandırılmaya çalışılmalıdır. Hayat boyu öğrenme bu becerinin kazandırılması ile teşvik edilmiş olacak ve öğrenme faaliyetleri zevk alınır hale gelecektir (Demirel, 2009, s. 133).

1.1. Hayat Boyu Öğrenme

Öğrenme kavramı yüksek öğretimde öğretimle ilgili tartışmalarda rutin olarak kullanılır, bu nedenle, öğrenme hakkında konuştuğumuzda neye atıfta bulunduğumuzu açıklığa kavuşturmak önemlidir. Eğitim araştırmacıları, öğrenmenin ezberden ve bilgi hatırlamadan çok daha derin olduğu konusunda hemfikirler. Derin ve uzun süreli öğrenme, yeni ve farklı bilgi, bağımsız ve eleştirel düşünme ve bilgiyi yeni ve farklı bağlamlara aktarma yeteneği arasında fikirlerin anlaşılması, fikirlerin ilişkilendirilmesi ve bağlantılar kurmayı içerir. Hayat boyu öğrenme; bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hayatı boyunca katılma her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır. (HBÖSB, 2009, s. 7). Yaşam boyu öğrenme, günümüzde okul dâhil yaşam boyunca süren öğrenme yaklaşımı anlamında kullanılmaktadır. Avrupa Komisyonunun 21 Kasım 2001 tarihinde kabul ettiği "Avrupa Yaşam Boyu Öğrenim Alanını Gerçekleştirme Tebliği"nde, yaşam boyu öğrenme, "Bilgi, beceri ve yeterliliği arttırmak amacıyla, kişisel, toplumsal ve istihdam perspektiflerinde yaşam boyu süren tüm öğrenim aktiviteleri" olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2009, s. 134).

Uygarıkların ve toplumun gelişmesi, sanat ve bilim alanlarında ilerleme kat etmelerine bağlıdır (Erol ve Alpaydın, 2017). Hayat boyu öğrenim, eğitim kurslarına kayıt yaptırmak veya bir kişinin kendi isteğiyle ilgili bir sanat dalını, bir bilim dalını ve bir konuyu araştırmak için gönüllü bir kararı ifade eder. Bu terim, özellikle üniversite mezunu olan veya iş gücüne girmiş olanlara uygulanabiliyor gibi görünmekle birlikte, yaşam boyu öğrenim, yaş veya eğitim düzeyi ne olursa olsun herkes için hayati önem taşımaktadır. Yaşam boyu öğrenenler alınan kurslar ve aktiviteler bir çeşit sertifika, lisans veya bir dereceye kadar çıkabilir ancak bu nihai amaç değildir. Hayat boyu

öğrenme ile, hedefler çok net olmayabilir. Hayat boyu öğrenenler kendilerini daha fazla bilgi ve kendini geliştirme isteğiyle motive etmeye eğilimlidirler veya akıllarında kariyer özelemleri olabilirler (HBÖSB, 2009, s. 7). Yıldırım'a (2009) göre günümüzde artık halk eğitimi deyince sadece okuma-yazma öğrenmeyi anlamak mümkün değildir. Akla gelebilecek her türlü hobi ve zevk uğraşından estetik çalışmalara, her türlü mesleki gelişim programlarından ikinci hatta üçüncü yabancı dili öğrenmeye kadar her türlü eğitim bu alana girmektedir.

Türkiye'de hayat boyu öğrenme geçmişe dayanmaktadır. Yapılandırılmış olmasa da toplumsal olarak öğrenme teşvik edilmiş sivil toplum aracılığıyla usta çırak ilişkisi içinde eğitimler verilmiştir. Günümüzde ise hayat boyu öğrenme yapılandırılmış şekilde verilmektedir. İstihdam piyasasının ihtiyaçlarına göre kurslar düzenlenmektedir. Kişisel merak olan alanlarda da benzer kurslar açılabilir (HBÖSB, 2009, s. 7). Halk eğitimi örgün eğitimin dışındaki bireylere ulaşmayı hedefler. Bu eğitimin örgün eğitimden farkı hemen lazım olacak bilgileri verme özelliğidir. Hayat boyu öğrenmenin değişen işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılamada önemli faktörlerden biridir (Doğan, 2008, s. 65). Örgün eğitim yoluyla bireylere belli dönemlerde bilgi ve beceri kazandırılmaktadır. Örgün eğitimden sonra bireylere yeni davranışların kazanması ise ancak halk eğitimi ile gerçekleştirilebilir (Celep, 2003, s. 53).

1.2. Öğrenen Örgüt

Örgüt, bir tür sosyal kurumdur. Kuruluş amacına göre şekillenir ve hizmet üretir. Kaynakları vardır. Toplumun bir parçasıdır (Koçel, 2014, s. 71). Örgütler farklı faaliyetler ve üyeler arasındaki ilişkileri belirleyen bir yönetim yapısına sahiptir ve farklı görevleri yerine getirmek için rolleri, sorumlulukları ve yetkileri alt bölümlere ayırır ve görevlendirir. Benzer şekilde okul yöneticileri de okuldaki her türlü faaliyetin veya programın uygulanmasına karar vermeye yetkili kişilerdir (Karsantık ve Özgenel, 2018).

Töremen'e göre (2011), öğrenen örgüt kavramı belirsizliğe karşı karmaşıklığı giderme çabası, değişiklik yapma, sorunlarına cevap arayışı içinde olan örgüt yapısını; örgütsel öğrenme kavramı ise, öğrenen örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için sistemli çabaya yöneliktir (s. 52). Öğrenme organizasyonu, günümüz iş ortamında rekabetçi kalmasını sağlamak için günümüzde kuruluşların karşı karşıya kaldığı baskıların bir sonucu olarak gelişir (Kılıç, 2009). Bu şekilde düşünme, şuan mantıklı görünen, ancak organizasyonun faaliyet gösterdiği daha büyük sistemi hesaba katmak için uygun şekilde ayarlanmamış kararlardan kaynaklanabilecek istenmeyen sonuçların giderilmesine öncelik verir.

Barutçugil'e (2002) göre, öğrenen örgütlerde, mevcut paradigmaları sorgulama, risk alma ve yeni fikirleri uygulama cesaretlendirilirken, öğrenme sürecinde yapılan hatalar hoşgörü ile karşılanır. Çalışanlar için güvenli bir ortam olan öğrenen örgütlerde ürün ve hizmetlerin kalitesinin sürekli yükseltilmesine çalışılır, hataların ve maliyetlerin azaltılması için çaba sarf edilir. Öğrenen örgütlerde çalışanlar, örgütü güçlü ve üstün kılacak faaliyetlerde bulunur ve bunların sonuçlarını alırlar insanların gerçekten istedikleri sonuçları yaratma kapasitelerini genişlettikleri, yeni ve genişlemeci düşünme kalıplarının beslendiği, kolektif arzunun serbest bırakıldığı ve insanların sürekli olarak birlikte öğrenmeyi öğrendikleri yerlerdir. (s. 150-151). Değişen bir çevreye uyum sağlaması için bilgiyi aktif olarak oluşturan, yakalayan, aktaran ve harekete geçiren bir kuruluşlar öğrenen örgüt kapsamında değerlendirilebilir. Deneyimin sonucu olarak davranışlarını ve zihniyetlerini değiştirebilen bir kuruluştur.

1.2.1. Öğrenen Örgütün Özellikleri

Öğrenen örgütlerde bir araya gelen beş yeni bileşen öğrenen bir örgütün oluşmasında yaşamsal bir boyut taşımaktadır. Senge tarafından öğrenen örgütün temel ilkeleri (bileşenleri) olarak adlandırılan bu unsurlar; "Sistem Düşüncesi", "Zihinsel Modeller", "Bireysel Yetkinlik", "Takım Halinde Öğrenme" ve "Paylaşılan Vizyon"du (Senge, 2007, s. 87). Bireyler ve örgütler tarafından tutulan varsayımlara zihinsel modeller denir. Bireyler takip etmeyi düşündükleri teorileri ve gerçekte

yaptıkları şey olan teorileri benimseme eğilimindedirler. Benzer şekilde, kuruluşlar belirli davranışları, normları ve değerleri koruyan 'anılara' sahip olma eğilimindedirler. Bir öğrenme ortamı oluştururken, sorgulama ve güveni teşvik eden açık bir kültürle yüzleşme tutumlarını değiştirmek önemlidir. Bunu başarmak için, öğrenme organizasyonunun örgütsel eylem teorilerini tespit etmek ve değerlendirmek için mekanizmalara ihtiyacı vardır. İstenmeyen değerler 'unlearning' adı verilen işlem tarafından atılmalıdır.

Dünyayı nasıl anladığımızı ve nasıl harekete geçtiğimizi etkileyen derinden kökleşmiş varsayımlar, genellemeler, hatta resimler ve görüntülere zihinsel modelleri denir. Bireysel yetkinlik bileşeni bireysel öğrenme ile örgütsel öğrenme arasındaki ilişkiyi temsil etmektedir. Bireylerin deneyime dayalı olarak geliştirdikleri zihinsel modelleri vardır. Öğrenmeyi kolaylaştırmak için bu zihinsel modellerin değişmesi gerekir. Örgüt yalnızca bireyleri aracılığıyla öğrendiği için örgüt, bireylerin yetkinlik becerilerini yükseltmeye çalışmalıdır. Ekip veya paylaşılan öğrenmenin yararı, çalışanların daha hızlı büyüdüğü ve kuruluşun problem çözme kapasitesinin, bilgiye ve uzmanlığa daha iyi erişim yoluyla geliştirildiği yönündedir. Bir öğrenme organizasyonunun, sınır geçişi ve açıklık gibi özelliklerle takım öğrenimini kolaylaştıran yapılar vardır. Takım öğrenimi bireylerin diyaloga ve tartışmaya katılmasını gerektirir. Bu nedenle ekip üyeleri açık iletişim, paylaşılan anlam ve paylaşılan anlayış geliştirmelidir. Bir öğrenme organizasyonu, genellikle, bu bilginin organizasyonda yaratılması, elde edilmesi, yayılması ve uygulanmasına izin veren mükemmel bilgi yönetimi (Karsantık, 2018) yapılarına sahip paylaşılan vizyonlar, kişisel vizyonlardan yola çıkmaktadır. Bu nedenle öncelikle örgüt çalışanları bireysel vizyonlarını geliştirmeye özendirilmelidir. Paylaşılan bir vizyonun geliştirilmesi, öğrenmeye odaklanma ve enerjiyi sağlayan ortak bir kimlik yarattığı için, çalışanların öğrenmeye teşvik edilmesinde önemlidir. En başarılı vizyonlar, normalde, kurumun her seviyesinde çalışanların bireysel vizyonlarına dayanır. Ortak vizyon oluşturulması, örgütsel vizyonun yukarıdan dayattığı geleneksel yapılar tarafından engellenebilir. Bu nedenle, bir öğrenme kuruluşu düz, merkezi olmayan bir organizasyon yapısına sahip olma eğilimindedir. Ortak vizyon, genellikle geçici hedeflerin olabileceği bir rakibe karşı başarılı olmaktır. Bununla birlikte, kurum içinde içsel olan uzun vadeli hedefler de olmalıdır (Senge, 2007, s. 90). Sonuç olarak, paylaşılan vizyon güçlü bir motivasyon aracıdır. Liderin vizyonu, mutlaka onun altındaki kişiler tarafından paylaşılmaz. Buradaki anahtar, geleceğin resmini aktarmak. Dikte etmeye çalışmak yerine diyaloga, bağlılığı ve coşkuyu kullanarak etkilemek.

Öğrenen bir eğitim kurumu yeniliği ve değişimi ilke edinmiş bir merkez demektir. Kurumların kendini sürekli yenilemesi demek çalışanların öğrenmeye istekli olması demektir. Yenilik ve değişim bu öğrenmeye istekli çalışanlar sayesinde gerçekleşecek öğrenen örgüte dönüşüm söz konusu olabilecektir (Çalık, 2003, s. 123). Küreselleşme olgusunun yoğun bir biçimde hissedildiği günümüzde, kurumlar önemli fırsat ve tehditlerle karşı karşıya kalabilmektedirler. Diğer işletmeler gibi kamu kurum ve kuruluşları da ne kadar başarılı olurlarsa olsunlar, yönetim faaliyetlerinde meydana gelen beklenmedik bir gelişme bütün yönetim sistemini etkileyebilmektedir. Dolayısıyla kamu kurum ve kuruluşları için örgütsel bütünleşmeyi sağlayan ve üzerinde durulması gereken en temel unsur, bilginin alan ve süreklilik kazanmasının sağlanmasıdır. İyi oluşturulmuş eğitim planları ile öğretmenlerin desteklenmesi, bilgi birikimi sağlamak ve sürekli gelişen bireyler yaratılmasını sağlayabilmek için sürekli eğitimle desteklenmelidir. Türkiye'deki yetişkin eğitimi araştırmacılarının daha çok ihtiyaç ve durum saptayan değerlendirme araştırmalarına yöneldikleri tespit edilmiştir (Yıldız, 2004, s. 24). Yaşam boyu öğrenme sürekli öğrenme ve becerileri geliştirir. Ayrıca bu beceri ve stratejilerin kullanılmasını sürdürmek önemlidir. Bu kapsamda araştırmada yaşam boyu eğitim merkezlerinin öğrenen örgüt açısından değerlendirilmesi ana problemi oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı yaşam boyu eğitim merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt algısını belirlemektir. Araştırmanın problem cümlesi "Yaşam boyu eğitim merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt algısı nasıldır?" şeklinde belirlenmiştir. Alt problemler ise şunlardır:

1. Yaşam boyu eğitim merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt ölçeği puanları ne düzeydedir?
2. Yaşam boyu eğitim merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt ölçeği puanları cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Yaşam boyu eğitim merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt ölçeği puanları kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Yaşam boyu eğitim merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt ölçeği puanları görevlerine/unvanlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Yaşam boyu eğitim merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin öğrenen örgüt ölçeği puanları mezuniyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Bu kısımda araştırmanın yöntemine ilişkin açıklamalar verilmiştir. Araştırmanın modeli açıklanmıştır. Araştırmanın amaçlarına yönelik belirlenen evren ve örneklem ile ölçme araçları üzerinde durulmuştur.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu model geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2006). Tarama modeline göre tasarlanan bu çalışma da var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeye çalışılmıştır. Yaşam boyu öğrenme merkezlerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre öğrenen örgüt yapısı incelemiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni 2017–2018 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde bulunan halk eğitimi merkezinde çalışan sınıf öğretmenleridir. Örneklem, araştırmanın konusuna ve amacına uygun olarak belirlenmiş; evreni temsil etme özelliğini taşıyan küçük gruba denilmektedir (Karasar, 2006, s. 110-111). Bu doğrultuda İstanbul’da bulunan halk eğitim merkezinde çalışan sınıf öğretmenler evreninde araştırmaya katılan 288 öğretmen örneklemini oluşturmuştur.

2.3. Veri Toplama Araçları

Sınıf öğretmenlerinin öğrenen okula ilişkin algılarını tespit etmek amacıyla öğrenen okul ölçeği (ÖÖÖ) ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Öğrenen okula ilişkin göstergeler ve bu göstergelerin sınıf öğretmenleri tarafından algı düzeylerinin belirlenmesinde kullanılan ölçek maddeleri Subaş (2010) tarafından geliştirilmiştir. Öğrenen okul ölçeğinin geliştirilme aşamasında, Subaş (2010) tarafından 92 maddelik anket taslağı oluşturulmuştur. Hazırlanan form öncelikle kapsam geçerliği analizine tabi tutulmuştur. 92 maddenin 43’ü uzman görüşleri doğrultusunda atılarak 49 soruya indirilmiştir. Kalan 49 madde 155 öğretmene uygulanarak ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Analizler sonucunda elde kalan 30 maddeden oluşan öğrenen okul ölçeği (ÖÖÖ), toplam varyansın %59.276’sını açıklayabilen 5 faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,910 (Cronbach Alpha 0,910, Guttman 0,690 ve Sperman Brown 0,709) olarak tespit edilmiştir. Madde ayırt ediciliği için yapılan test sonucunda ölçeğin alt ve üst grup arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu analizlerle ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Öğrenen okul ölçeğine ilişkin istatistik değerleri tablo 3.2’de gösterilmiştir.

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Veriler elde edildikten sonra geçersiz anketlerin denetimi yapılmıştır. Veri girişleri SPSS 21 programına girilmiştir. Demografik bilgiler için yüzdeler hesaplanmış yorumlar yapılmıştır. Ölçekle ilgili olarak aritmetik ortalamalar ve ss, değerleri belirlenmiştir. Mann Whitney u testi, t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılarak verilerin dağılım durumları dikkate alınarak

hesaplanmıştır. Anlamlılık için minimum $p < ,05$ değeri esas alınmıştır. Öncelikli olarak demografik tablolar verilmiş karşılaştırma analizleri devamında tablolar halinde verilerek yorumlar yapılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde Halk eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin demografik bilgileri ile öğrenen okul ölçeği algılarına ilişkin farklılaşma analizleri verilmiştir.

3.1. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenen Okul Ölçeği Puanları

Sınıf Öğretmenlerinin öğrenen okul ölçeği puanları Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Öğrenen Okul Ölçeği Puanlarının Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri

Boyut	N	\bar{X}	Ss
Kişisel Hakimiyet	288	18,61	4,086
Zihni Modeller	288	15,87	3,735
Paylaşılan Vizyon	288	21,39	5,270
Takım Halinde Öğrenme	288	24,83	5,747
Sistem Düşüncesi	288	12,94	2,975
Toplam Ölçek	288	93,64	18,961

Tablo 4.1.’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin öğrenen okul ölçeği puanlarının toplam puanların ($\bar{X} = 93,64$, $ss=18,961$) olduğu tespit edilmiştir. Kişisel hâkimiyet alt boyutu puanları ($\bar{X} = 18,61$ $ss=4,086$) olarak tespit edilmiştir. Zihni modeller alt boyutu puanları ($\bar{X} = 15,87$ $ss=3,735$) olarak tespit edilmiştir. Paylaşılan vizyon alt boyutu puanları ($\bar{X} = 21,39$ $ss=5,270$) olarak tespit edilmiştir. Takım halinde öğrenme alt boyutu puanları ($\bar{X} = 24,83$ $ss=5,747$) olarak tespit edilmiştir. Sistem düşüncesi alt boyutu puanları ($\bar{X} = 12,94$ $ss=2,975$) olarak tespit edilmiştir.

3.2. Sınıf Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğrenen Okul Ölçeği Puanları

Sınıf Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğrenen okul ölçeği puanları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrenen Okul Ölçeği Puanları Cinsiyetlerine Göre t Testi Sonuçları

Puan	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	Sh	t Testi		
						t	sd	p
Kişisel Hakimiyet	Erkek	93	19,60	3,651	,379	2,879	286	,004
	Kadın	195	18,14	4,204	,301			
Zihni Modeller	Erkek	93	16,99	3,399	,352	3,578	286	,000
	Kadın	195	15,34	3,778	,271			
Paylaşılan Vizyon	Erkek	93	22,55	5,631	,584	2,612	286	,009
	Kadın	195	20,83	5,010	,359			
Takım Halinde Öğrenme	Erkek	93	26,82	5,139	,533	4,159	286	,000
	Kadın	195	23,89	5,793	,415			
Sistem Düşüncesi	Erkek	93	13,77	2,683	,278	3,354	286	,001
	Kadın	195	12,54	3,031	,217			
Toplam Ölçek	Erkek	93	99,73	17,499	1,815	3,855	286	,000
	Kadın	195	90,73	18,984	1,359			

Tablo 2’de görüldüğü üzere, Öğrenen Okul Ölçeği puanları cinsiyete göre karşılaştırılması amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonuçları verilmiştir. Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarında grupların aritmetik ortalamaları arasında toplam ölçek ile tüm alt boyutlarda erkekler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkek sınıf öğretmenlerinin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarının kadın sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

3.3. Sınıf Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Öğrenen Okul Ölçeği Puanları

Sınıf Öğretmenlerin yaşlarına göre öğrenen okul ölçeği puanları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrenen Okul Ölçeği Puanları Yaşlarına Göre t Testi Sonuçları

<i>f</i> , <i>x</i> ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Gruplar	N	\bar{x}	<i>ss</i>	Var.K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	F	<i>P</i>
Kişisel Hakimiyet	29 yaş ve altı	46	18,50	5,299	G.Arası	794,834	3	264,945	18,832	,000
	30-40 yaş	144	19,85	3,458	G.İçi	3995,610	284	14,069		
	41-50 yaş	64	18,03	3,152	Toplam	4790,444	287			
	51 yaş ve üzeri	34	14,59	3,465						
	Toplam	288	18,61	4,086						
Zihni Modeller	29 yaş ve altı	46	14,67	4,935	G.Arası	753,058	3	251,019	21,927	,000
	30-40 yaş	144	16,75	3,196	G.İçi	3251,189	284	11,448		
	41-50 yaş	64	16,83	2,374	Toplam	4004,247	287			
	51 yaş ve üzeri	34	11,97	3,205						
	Toplam	288	15,87	3,735						
Paylaşılan Vizyon	29 yaş ve altı	46	20,98	6,031	G.Arası	1474,876	3	491,625	21,489	,000
	30-40 yaş	144	23,45	4,494	G.İçi	6497,343	284	22,878		
	41-50 yaş	64	19,11	3,506	Toplam	7972,219	287			
	51 yaş ve üzeri	34	17,47	6,026						
	Toplam	288	21,39	5,270						
Takım Halinde Öğrenme	29 yaş ve altı	46	23,87	6,629	G.Arası	778,810	3	259,603	8,473	,000
	30-40 yaş	144	26,11	5,343	G.İçi	8701,190	284	30,638		
	41-50 yaş	64	24,69	5,345	Toplam	9480,000	287			
	51 yaş ve üzeri	34	21,00	5,051						
	Toplam	288	24,83	5,747						
Sistem Düşüncesi	29 yaş ve altı	46	11,54	3,557	G.Arası	272,311	3	90,770	11,363	,000
	30-40 yaş	144	13,83	2,640	G.İçi	2268,564	284	7,988		
	41-50 yaş	64	12,67	2,424	Toplam	2540,875	287			
	51 yaş ve üzeri	34	11,56	3,174						
	Toplam	288	12,94	2,975						
Toplam Ölçek	29 yaş ve altı	46	89,57	25,351	G.Arası	16803,802	3	5601,267	18,416	,000
	30-40 yaş	144	99,99	16,676	G.İçi	86380,642	284	304,157		
	41-50 yaş	64	91,33	11,670	Toplam	103184,444	287			
	51 yaş ve üzeri	34	76,59	16,615						
	Toplam	288	93,64	18,961						

Tablo 3’de görüldüğü üzere, Öğrenen Okul Ölçeği puanları yaşlarına göre karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmiştir. Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarında grupların aritmetik ortalamaları arasında toplam ölçek ile tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı Scheffe testi uygulanmış, test sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Yaşa Göre Öğrenen Okul Ölçeği Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

Boyut	Yaş (i)	Yaş (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
Kişisel Hakimiyet	29 yaş ve altı	30-40 yaş	-1,354	,635	,211
		41-50 yaş	,469	,725	,936
		51 yaş ve üzeri	3,912*	,848	,000
	30-40 yaş	29 yaş ve altı	1,354	,635	,211
		41-50 yaş	1,823*	,563	,016
		51 yaş ve üzeri	5,266*	,715	,000
	41-50 yaş	29 yaş ve altı	-,469	,725	,936
		30-40 yaş	-1,823*	,563	,016
		51 yaş ve üzeri	3,443*	,796	,000
	51 yaş ve üzeri	29 yaş ve altı	-3,912*	,848	,000
		30-40 yaş	-5,266*	,715	,000
		41-50 yaş	-3,443*	,796	,000
Zihni Modeller	29 yaş ve altı	30-40 yaş	-2,076*	,573	,005
		41-50 yaş	-2,154*	,654	,014
		51 yaş ve üzeri	2,703*	,765	,007
	30-40 yaş	29 yaş ve altı	2,076*	,573	,005

	41-50 yaş	-,078	,508	,999
	51 yaş ve üzeri	4,779*	,645	,000
41-50 yaş	29 yaş ve altı	2,154*	,654	,014
	30-40 yaş	,078	,508	,999
	51 yaş ve üzeri	4,858*	,718	,000
	29 yaş ve altı	-2,703*	,765	,007
51 yaş ve üzeri	30-40 yaş	-4,779*	,645	,000
	41-50 yaş	-4,858*	,718	,000
	30-40 yaş	-2,473*	,810	,027
29 yaş ve altı	41-50 yaş	1,869	,925	,255
	51 yaş ve üzeri	3,508*	1,082	,016
	29 yaş ve altı	2,473*	,810	,027
30-40 yaş	41-50 yaş	4,342*	,719	,000
	51 yaş ve üzeri	5,981*	,912	,000
	29 yaş ve altı	-1,869	,925	,255
41-50 yaş	30-40 yaş	-4,342*	,719	,000
	51 yaş ve üzeri	1,639	1,015	,458
	29 yaş ve altı	-3,508	1,082	,016
51 yaş ve üzeri	30-40 yaş	-5,981	,912	,000
	41-50 yaş	-1,639*	1,015	,458
	30-40 yaş	-2,242	,937	,129
29 yaş ve altı	41-50 yaş	-,818*	1,070	,900
	51 yaş ve üzeri	2,870*	1,252	,157
	29 yaş ve altı	2,242	,937	,129
30-40 yaş	41-50 yaş	1,424*	,832	,404
	51 yaş ve üzeri	5,111*	1,055	,000
	29 yaş ve altı	,818*	1,070	,900
41-50 yaş	30-40 yaş	-1,424*	,832	,404
	51 yaş ve üzeri	3,688*	1,175	,021
	29 yaş ve altı	-2,870*	1,252	,157
51 yaş ve üzeri	30-40 yaş	-5,111*	1,055	,000
	41-50 yaş	-3,688*	1,175	,021
	30-40 yaş	-2,283*	,479	,000
29 yaş ve altı	41-50 yaş	-1,128	,546	,237
	51 yaş ve üzeri	-,015*	,639	1,000
	29 yaş ve altı	2,283*	,479	,000
30-40 yaş	41-50 yaş	1,155	,425	,063
	51 yaş ve üzeri	2,268*	,539	,001
	29 yaş ve altı	1,128*	,546	,237
41-50 yaş	30-40 yaş	-1,155*	,425	,063
	51 yaş ve üzeri	1,113*	,600	,330
	29 yaş ve altı	,015*	,639	1,000
51 yaş ve üzeri	30-40 yaş	-2,268	,539	,001
	41-50 yaş	-1,113*	,600	,330
	30-40 yaş	-10,428*	2,954	,007
29 yaş ve altı	41-50 yaş	-1,763*	3,371	,965
	51 yaş ve üzeri	12,977*	3,944	,014
	29 yaş ve altı	10,428	2,954	,007
30-40 yaş	41-50 yaş	8,665*	2,620	,013
	51 yaş ve üzeri	23,405	3,325	,000
	29 yaş ve altı	1,763	3,371	,965
41-50 yaş	30-40 yaş	-8,665	2,620	,013
	51 yaş ve üzeri	14,740*	3,701	,001
	29 yaş ve altı	-12,977	3,944	,014
51 yaş ve üzeri	30-40 yaş	-23,405*	3,325	,000
	41-50 yaş	-14,740*	3,701	,001

Tablo 4’de görüldüğü üzere, Öğrenen Okul Ölçeği puanlarının yaşa göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonucu verilmiştir. Söz konusu farklılığın 51 yaş ve üzeri olan grup ile tüm gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu ve 51 yaş ve üzeri olan

grubun en düşük öğrenen okul ölçeği puanlarına sahip olduğu görülmüştür. En yüksek öğrenen okul ölçeği puanının ise 30-40 arasındaki grubun olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 30-40 yaş arasındaki grubun 40-50 yaş arasındaki grupla aralarında anlamlı bir farklılık olduğu ve 30-40 yaş olan grubun öğrenen örgüt puanlarının aha yüksek olduğu tespit edilmiştir. 30-40 yaş arasındaki grup ile 29 yaş ve altı grup ile karşılaştırıldığında da toplam ölçekte yine anlamlı bir farklılık olduğu ve 30-40 yaş arasındaki grubun öğrenen okul ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

3.4. Sınıf Öğretmenlerin Öğrenimlerine Göre Öğrenen Okul Ölçeği Puanları

Sınıf Öğretmenlerin öğrenimlerine göre öğrenen okul ölçeği puanları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Öğrenen Okul Ölçeği Puanları Öğrenimlerine Göre t Testi Sonuçları

Puan	Öğrenim	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	P
Kişisel Hakimiyet	Lisans	275	147,11	40456,00	1069,000	-2,467	,014
	Yüksek Lisans	13	89,23	1160,00			
	Toplam	288					
Zihni Modeller	Lisans	275	143,09	39351,00	1401,000	-1,331	,183
	Yüksek Lisans	13	174,23	2265,00			
	Toplam	288					
Paylaşılan Vizyon	Lisans	275	145,68	40062,50	1462,500	-1,114	,265
	Yüksek Lisans	13	119,50	1553,50			
	Toplam	288					
Takım Halinde Öğrenme	Lisans	275	145,08	39896,00	1629,000	-,544	,586
	Yüksek Lisans	13	132,31	1720,00			
	Toplam	288					
Sistem Düşüncesi	Lisans	275	144,14	39637,50	1687,500	-,348	,728
	Yüksek Lisans	13	152,19	1978,50			
	Toplam	288					
Toplam Ölçek	Lisans	275	145,26	39945,50	1579,500	-,709	,478
	Yüksek Lisans	13	128,50	1670,50			
	Toplam	288					

Tablo 5’de görüldüğü üzere, Öğrenen Okul Ölçeği puanları öğrenimlerine göre karşılaştırılması amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonuçları verilmiştir. Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarında grupların aritmetik ortalamaları arasında kişisel hakimiyet alt boyutu dışında toplam ölçek ile diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Anlamlı farklılığın olduğu Kişisel Hakimiyet alt boyutunda lisans mezunları yüksek lisans mezunlarına göre daha yüksek öğrenen okul ölçeği puanına sahip olduğu görülmüştür.

3.5. Sınıf Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Öğrenen Okul Ölçeği Puanları

Sınıf Öğretmenlerin kıdemlerine göre öğrenen okul ölçeği puanları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrenen Okul Ölçeği Puanları Kıdemlerine Göre t Testi Sonuçları

<i>f</i> , <i>x</i> ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları									
Puan	Gruplar	N	\bar{x}	<i>ss</i>	Var.K.	KT	<i>Sd</i>	KO	F	P				
Kişisel Hakimiyet	0-5 yıl	64	17,66	5,561	G.Arası	368,900	3	122,967	7,898	,000				
	6-10 yıl	82	18,72	3,256							G.İçi	4421,545	284	15,569
	11-15 yıl	96	19,97	3,407							Toplam	4790,444	287	
	16 yıl ve üzeri	46	16,91	3,372										
	Toplam	288	18,61	4,086										
Zihni Modeller	0-5 yıl	64	15,39	4,924	G.Arası	240,572	3	80,191	6,051	,001				
	6-10 yıl	82	16,28	3,290							G.İçi	3763,675	284	13,252
	11-15 yıl	96	16,70	2,960							Toplam	4004,247	287	
	16 yıl ve üzeri	46	14,09	3,424										
	Toplam	288	15,87	3,735										

Paylaşılan Vizyon	0-5 yıl	64	19,41	6,002	G.Arası	886,414	3	295,471	
	6-10 yıl	82	22,29	4,111	G.İçi	7085,805	284	24,950	
	11-15 yıl	96	23,11	4,507	Toplam	7972,219	287		11,843,000
	16 yıl ve üzeri	46	18,91	5,807					
	Toplam	288	21,39	5,270					
Takım Halinde Öğrenme	0-5 yıl	64	23,48	6,578	G.Arası	1091,623	3	363,874	
	6-10 yıl	82	26,44	5,143	G.İçi	8388,377	284	29,537	
	11-15 yıl	96	26,10	5,208	Toplam	9480,000	287		12,319,000
	16 yıl ve üzeri	46	21,20	4,578					
	Toplam	288	24,83	5,747					
Sistem Düşüncesi	0-5 yıl	64	11,91	3,987	G.Arası	186,094	3	62,031	
	6-10 yıl	82	13,73	2,388	G.İçi	2354,781	284	8,291	
	11-15 yıl	96	13,42	2,242	Toplam	2540,875	287		7,481 ,000
	16 yıl ve üzeri	46	11,96	3,033					
	Toplam	288	12,94	2,975					
Toplam Ölçek	0-5 yıl	64	87,84	24,341	G.Arası	11570,573	3	3856,858	
	6-10 yıl	82	97,46	15,959	G.İçi	91613,872	284	322,584	
	11-15 yıl	96	99,30	15,105	Toplam	103184,444	287		11,956,000
	16 yıl ve üzeri	46	83,07	16,317					
	Toplam	288	93,64	18,961					

Tablo 6’da görüldüğü üzere, Öğrenen Okul Ölçeği puanları kıdemlerine göre karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmiştir. Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarında grupların aritmetik ortalamaları arasında toplam ölçek ile tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı Scheffe testi uygulanmış, test sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Kıdeme Göre Öğrenen Okul Ölçeği Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

Boyut	Kıdem (i)	Kıdem (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Kişisel Hakimiyet	0-5 yıl	6-10 yıl	-1,063	,658	,457
		11-15 yıl	-2,313*	,637	,005
		16 yıl ve üzeri	,743	,763	,813
	6-10 yıl	0-5 yıl	1,063	,658	,457
		11-15 yıl	-1,249	,593	,221
		16 yıl ve üzeri	1,806	,727	,106
	11-15 yıl	0-5 yıl	2,313*	,637	,005
		6-10 yıl	1,249	,593	,221
		16 yıl ve üzeri	3,056*	,708	,000
	16 yıl ve üzeri	0-5 yıl	-,743	,763	,813
		6-10 yıl	-1,806	,727	,106
		11-15 yıl	-3,056*	,708	,000
Zihni Modeller	0-5 yıl	6-10 yıl	-,890	,607	,543
		11-15 yıl	-1,307	,587	,178
		16 yıl ve üzeri	1,304	,704	,332
	6-10 yıl	0-5 yıl	,890	,607	,543
		11-15 yıl	-,417	,547	,901
		16 yıl ve üzeri	2,194*	,671	,015
	11-15 yıl	0-5 yıl	1,307	,587	,178

	6-10 yıl	,417	,547	,901
	16 yıl ve üzeri	2,611*	,653	,001
16 yıl ve üzeri	0-5 yıl	-1,304	,704	,332
	6-10 yıl	-2,194*	,671	,015
	11-15 yıl	-2,611*	,653	,001
0-5 yıl	6-10 yıl	-2,886*	,833	,008
	11-15 yıl	-3,708*	,806	,000
	16 yıl ve üzeri	,493	,966	,967
6-10 yıl	0-5 yıl	2,886*	,833	,008
	11-15 yıl	-,822	,751	,754
	16 yıl ve üzeri	3,380*	,920	,004
11-15 yıl	0-5 yıl	3,708*	,806	,000
	6-10 yıl	,822	,751	,754
	16 yıl ve üzeri	4,202*	,896	,000
16 yıl ve üzeri	0-5 yıl	-,493	,966	,967
	6-10 yıl	-3,380*	,920	,004
	11-15 yıl	-4,202	,896	,000
0-5 yıl	6-10 yıl	-2,955	,906	,015
	11-15 yıl	-2,620	,877	,032
	16 yıl ve üzeri	2,289	1,051	,194
6-10 yıl	0-5 yıl	2,955*	,906	,015
	11-15 yıl	,335	,817	,983
	16 yıl ve üzeri	5,243*	1,001	,000
11-15 yıl	0-5 yıl	2,620	,877	,032
	6-10 yıl	-,335	,817	,983
	16 yıl ve üzeri	4,909*	,975	,000
16 yıl ve üzeri	0-5 yıl	-2,289	1,051	,194
	6-10 yıl	-5,243	1,001	,000
	11-15 yıl	-4,909	,975	,000
0-5 yıl	6-10 yıl	-1,825	,480	,003
	11-15 yıl	-1,510	,465	,016
	16 yıl ve üzeri	-,050*	,557	1,000
6-10 yıl	0-5 yıl	1,825	,480	,003
	11-15 yıl	,315	,433	,912
	16 yıl ve üzeri	1,775*	,530	,012
11-15 yıl	0-5 yıl	1,510	,465	,016
	6-10 yıl	-,315*	,433	,912
	16 yıl ve üzeri	1,460*	,516	,048
16 yıl ve üzeri	0-5 yıl	,050*	,557	1,000
	6-10 yıl	-1,775*	,530	,012
	11-15 yıl	-1,460	,516	,048
0-5 yıl	6-10 yıl	-9,620*	2,996	,017
	11-15 yıl	-11,458	2,898	,002
	16 yıl ve üzeri	4,779*	3,472	,595
6-10 yıl	0-5 yıl	9,620*	2,996	,017
	11-15 yıl	-1,839	2,701	,927
	16 yıl ve üzeri	14,398*	3,309	,000
11-15 yıl	0-5 yıl	11,458	2,898	,002
	6-10 yıl	1,839*	2,701	,927
	16 yıl ve üzeri	16,237	3,221	,000
16 yıl ve üzeri	0-5 yıl	-4,779	3,472	,595
	6-10 yıl	-14,398	3,309	,000
	11-15 yıl	-16,237	3,221	,000

Tablo 7’de görüldüğü üzere, Öğrenen Okul Ölçeği puanlarının kıdeme göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonucu verilmiştir. Söz konusu farklılığın 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olanlar ile 6-10 yıl ve 11-15 yıl kıdeme sahip olanlar arasında olduğu 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanların en düşük öğrenen okul ölçeği puanlarına sahip olduğu görülmüştür. En yüksek öğrenen okul ölçeği puanının ise 11-15 yıl arasında kıdeme sahip olan grubun olduğu tespit edilmiştir. 0-5 yıl kıdeme sahip olanlar ile 6-10 yıl ve 11-15 yıl kıdeme sahip olanlar arasında olduğu 0-5 yıl kıdeme sahip olanların en düşük öğrenen okul ölçeği puanlarına sahip olduğu görülmüştür.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Örneklem grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin öğrenen okul ölçeği puanlarının toplam puanların ($\bar{X}=93,64$, $ss=18,961$) olduğu tespit edilmiştir. Kişisel hâkimiyet alt boyutu puanları ($\bar{X}=18,61$ $ss=4,086$) olarak tespit edilmiştir. Zihni modeller alt boyutu puanları ($\bar{X}=15,87$ $ss=3,735$) olarak tespit edilmiştir. Paylaşılan vizyon alt boyutu puanları ($\bar{X}=21,39$ $ss=5,270$) olarak tespit edilmiştir. Takım halinde öğrenme alt boyutu puanları ($\bar{X}=24,83$ $ss=5,747$) olarak tespit edilmiştir. Sistem düşüncesi alt boyutu puanları ($\bar{X}=12,94$ $ss=2,975$) olarak tespit edilmiştir. Bu bulgulara benzer şekilde Alp (2007), “İlköğretim Öğretmenlerinin Öğrenen Örgüt Kültürüne İlişkin Algıları” adlı yüksek lisans tez araştırmasında, ilköğretim sınıf ve branş öğretmenlerinin öğrenen örgüt kültürüne ilişkin algılama düzeylerinin neler olduğunu belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, ilköğretim öğretmenlerinin öğrenen örgüt disiplininin kişisel yeterlilik, bilişsel modeller, takım halinde öğrenme disiplinlerine ilişkin algı düzeylerinin düşük, sistem düşüncesi ve ortak vizyon disiplinlerine ilişkin algı düzeyleri ise orta düzeyde bulunmuştur. İlköğretim erkek ve kadın öğretmenlerin kişisel yeterlilik, bilişsel modeller, takım halinde öğrenme ve sistem düşüncesi hakkında aynı görüşü paylaştıkları ve ortak vizyon konusunda ise sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine oranla daha iyimser bir bakış açısına sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Bilir (2014) öğretmenlerin kendi okullarına ilişkin öğrenen örgüt algılan ile öğrenen örgütün ve liderlik stillerinin tüm alt boyutlanma ilişkin algılanın “iyi” düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarında grupların aritmetik ortalamaları arasında toplam ölçek ile tüm alt boyutlarda erkekler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkek sınıf öğretmenlerinin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarının kadın sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Bu sonuçtan farklı olarak Keskin (2007), “Öğrenen Organizasyon Olma Sürecinde İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Vizyon Geliştirme Düzeyleri” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, İstanbul Anadolu Yakasındaki ilköğretim okullarında çalışan yönetici ve öğretmenlerin öğrenen örgüt olma sürecinde vizyon geliştirme düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, ilköğretim okullarında görev yapan bayan yönetici ve öğretmenlerin, öğrenen örgüt olma sürecindeki vizyon geliştirme düzeyleri, erkeklerden anlamlı derecede daha yüksektir. Üzüm (2009), “Resmi İlköğretim Okullarında Örgütsel Öğrenme Aracı Olarak Bilgi Yönetimi” adlı yüksek lisans çalışmasında erkeklerin bilginin edinimi boyutuna ilişkin değerlendirmelerinin göreceli olarak daha düşük olduğu görülmüştür.

Töremen (1999), “Devlet Liselerinde ve Özel Liselerde Örgütsel Öğrenme ve Engelleri” adlı doktora tez araştırmasında, devlet liseleri ve özel liselerde örgütsel öğrenme konusunda yönetici ve öğretmenlerden beklenen rolleri, örgütsel öğrenmenin engellerini ve öğrenen okul kültürü konusundaki görüşlerini belirlemeye çalışmıştır. Örgütsel engellerle ilgili görüşlerde cinsiyet, kıdem ve çalışılan okul açısından farklılıkların görülmediği bu çalışmada örgütsel roller ve örgütsel kültür oluşturma ile ilgili görüşler arasında anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır.

Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarının yaşa göre gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Söz konusu farklılığın 51 yaş ve üzeri olan grup ile tüm gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu ve 51 yaş ve üzeri olan grubun en düşük öğrenen okul ölçeği puanlarına sahip olduğu görülmüştür. En yüksek öğrenen okul ölçeği puanının ise 30-40 arasındaki grubun olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 30-40 yaş arasındaki grubun 40-50 yaş arasındaki grupla aralarında anlamlı bir farklılık olduğu ve 30-40 yaş olan grubun öğrenen örgüt puanlarının aha yüksek olduğu tespit edilmiştir. 30-40 yaş arasındaki grup ile 29 yaş ve altı grup ile karşılaştırıldığında da toplam ölçekte yine anlamlı bir farklılık olduğu ve 30-40 yaş arasındaki grubun öğrenen okul ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmayı sonucu kısmen benzer şekilde Keskin (2007), “Öğrenen Organizasyon Olma Sürecinde İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Vizyon Geliştirme Düzeyleri” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Öğretmenlerin yaş düzeyi arttıkça vizyon geliştirme düzeyleri de artış göstermiştir.

Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarında grupların aritmetik ortalamaları arasında kişisel hakimiyet alt boyutu dışında toplam ölçek ile diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Anlamlı farklılığın olduğu Kişisel Hakimiyet alt boyutunda lisans mezunları yüksek lisans mezunlarına göre daha yüksek öğrenen okul ölçeği puanına sahip olduğu görülmüştür. Bu araştırmayı sonucu kısmen benzer şekilde Keskin (2007), “Öğrenen Organizasyon Olma Sürecinde İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Vizyon Geliştirme Düzeyleri” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Ön lisans mezunu yönetici ve öğretmenlerin vizyon geliştirme düzeyleri, hem lisans hem de yüksek lisans mezunu olanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Öğrenen Okul Ölçeği puanlarının kıdeme göre gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Söz konusu farklılığın 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olanlar ile 6-10 yıl ve 11-15 yıl kıdeme sahip olanlar arasında olduğu 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanların en düşük öğrenen okul ölçeği puanlarına sahip olduğu görülmüştür. En yüksek öğrenen okul ölçeği puanının ise 11-15 yıl arasında kıdeme sahip olan grubun olduğu tespit edilmiştir. 0-5 yıl kıdeme sahip olanlar ile 6-10 yıl ve 11-15 yıl kıdeme sahip olanlar arasında olduğu 0-5 yıl kıdeme sahip olanların en düşük öğrenen okul ölçeği puanlarına sahip olduğu görülmüştür. BU bulguya benzer şekilde Üzümlü (2009), “Resmi İlköğretim Okullarında Örgütsel Öğrenme Aracı Olarak Bilgi Yönetimi” adlı yüksek lisans çalışmasında, resmi ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine göre, resmi ilköğretim okullarında örgütsel öğrenme aracı olarak bilgi yönetiminin uygulanabilirliği incelenmiştir. Araştırma sonucundan elde edilen bulgulara göre, 1-5 yıl arası kıdeme sahip deneklerin bilginin edinimi boyutuna ilişkin değerlendirmelerinin göreceli olarak daha düşük olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

Alp, A. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin öğrenen örgüt kültürüne ilişkin algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi yönetimi*. İstanbul: Kariyer.

Bilir, B. (2014) *Öğretmenlerin Öğrenen Örgüte İlişkin Algı Düzeyleri İle Yöneticilerinin Liderlik Stilleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Çanakkale.

Celep, C.(2003). *Halk Eğitimi*. Ankara: Geliştirilmiş 3. baskı, Anı Yayıncılık.

Çalık, T. (2003). Öğrenen Örgütler Olarak Eğitim Kurumları. *Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8), 115-130.

Demirel, 2009, s.133). Öğrenme Ve Öğrenme Bozuklukları içinde “Öğrenmeyi Öğrenme” II. *Eğitim Psikolojisi Sempozyumu Bildiriler 18-19 Nisan 2009 İKÜ – Ataköy* (Ed. Tülay Bozkurt,

- Mücella Uluğ, Zeynep Oktuğ, Melis Seray Özden) İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, ss.133-145.
- Doğan, A. (2008). *Halk eğitim merkezlerinde halkla ilişkiler kapsamında afet bilinçlendirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erol, İ. (2019). Resmi ve Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf İçi Öğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 9-18.
- Erol, İ. & Alpaydın Y. (2017). Yükseköğretim Kurumlarında Bilimsel Araştırma Destekleri. *İnsan & Toplum Dergisi*, 7(2), 71-112. DOI: 10.12658/human.society.7.14.M0212
- Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi, (2009). *Yüksek Planlama Kurulu*.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karsantık, İ. & Özgenel, M. (2018). Okul yöneticilerinin karakter eğitimi yeterlik inançlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 16(35), 211-233.
- Karsantık, İ. (2018). Bilgi yönetimi. N. Kartal, & K. A. Demir (Ed.), *Yönetim: Genel esaslar* (ss. 235-252) içinde. Ankara: Orion Yayınevi.
- Keskin, M. B. (2007). *Öğrenen organizasyon olma sürecinde ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin vizyon geliştirme düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, F. (2009). *Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Öğrenen Örgüte İlişkin Algı Düzeyleri (Bolu İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Koçel, T. (2011). *İşletme yöneticiliği*. İstanbul: Beta.
- Senge, P. M. (2007). *Beşinci disiplin* (A. İldeniz & A. Doğukan, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi
- Subaş, A. (2010). *İlköğretim okullarında çalışan sınıf ve branş öğretmenlerinin öğrenen örgütü (okulu) algılamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Töremen, F. (1999). *Devlet liselerinde ve özel liselerde örgütsel öğrenme ve engelleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ
- Töremen, F. (2011). *Öğrenen okul*. Ankara: Nobel.
- Üzüm, S. (2009). *Resmi ilköğretim okullarında örgütsel öğrenme aracı olarak bilgi yönetimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, M. (2009). *Hayat boyu öğrenme kapsamında yaygın eğitim ve halk eğitim merkezleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Yıldız, A. (2004). Türkiye'deki Yetişkin Eğitim ve Araştırmalarına Toplu Bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 79-97.